

بررسی ارتباط بین اجزاء، سطوح و ابعاد ساختار اعتماد اجتماعی

داود بهزاد^۱، دکتر سید جلال صدر السادات^۲، دکتر علیرضا کلدی^۳

چکیده:

هدف از اجرای این تحقیق تعیین ارتباط و همبستگی بین اجزاء، سطوح و ابعاد اعتماد اجتماعی بر اساس مدل نظری محقق بوده است. بر اساس مدل مزبور اعتماد اجتماعی بر روی پیوستاری در نظر گرفته شده است که دارای سه بعد روانشناختی، روانشناختی اجتماعی و جامعه شناختی می باشد. هر یک از این ابعاد سطوحی از اعتماد را در بر می گیرد که در بعد روانشناختی می توان از اعتماد درونی و اعتماد شخصی (شخصیتی) نام برد که خود دارای اجزای شناختی، عاطفی و رفتاری می باشد. در بعد روانشناسی اجتماعی می توان اعتماد را در سطح روابط بین شخصی، درون گروهی و برون گروهی مورد بررسی قرار داد و بالاخره در بعد جامعه شناختی می توان اعتماد را در سطح اعتماد کنشگران نسبت به اعیان اجتماعی خرده نظامهای اجتماعی در نظر گرفت که این نیز دارای چهار جز سیاسی، اقتصادی، نظام اجتماع، و فرهنگی اجتماعی می باشد.

با توجه به مراتب فوق و با رویکردی ترکیبی می توان اعتماد را به عنوان یک فرایند روانشناختی- اجتماعی در نظر گرفت که علاوه بر اینکه مبتنی بر عناصر روانشناختی اعم از خود پنداره مثبت، اعتماد بنفس، ریسک پذیری، داشتن حسن ظن و پردازش اطلاعات راجع به دیگران و اهداف می باشد- که در جریان جامعه پذیری هر یک از عناصر می تواند در شخصیت فرد اعتماد کننده

۱- کارشناس ارشد برنامه ریزی پیشگیری از آسیبهای اجتماعی

۲- دکترای رشته مددکاری اجتماعی

۳- دکترای رشته جامعه شناسی

یا مورد اعتماد مسلط شده باشد - همچنین بر مبنای موقعیت های گروهی، قومی و شرایط و عوامل فرهنگی و اجتماعی، اعتماد فرد نسبت به افراد، گروه ها، اقوام، نهادها، سازمانها و ساختار های جامعه مفهوم پیدامی کند.

از این رو لازم است در بررسی اعتماد، آنرا به مثابه ساختاری در نظر گرفت که علاوه بر توجه به ابعاد شخصیتی و فردی به زمینه های فرهنگی و اجتماعی نیز به طور همزمان توجه گردد و اعتماد را بر روی پیوستاری تصور کرد که اجزاء و ابعاد اصلی آن در ارتباط زنجیر وار با یکدیگر قرار گرفته باشند. تنها در چنین حالتی است که می توان تمامیت اعتماد را در درون یک جامعه به شرح و تفصیل نشست. جامعه مورد تحقیق در این طرح کلیه خانوار های ساکن شهرستان سنندج بوده اند که از میان ایشان یک نمونه ۴۰۰ نفری شامل یک نفر از هر خانوار که در سن ۲۰ تا ۶۰ سال قرار گرفته باشد، انتخاب گردید. روش نمونه گیری از نوع خوشه ای چند مرحله ای متناسب با حجم جامعه بوده است. روش تحقیق از نوع مطالعه همبستگی بوده و ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخت بوده که با مراجعه حضوری پرسشگران آموزش دیده، تکمیل گردیده است. همچنین تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار spss صورت گرفته و با استفاده از آزمونهای آماری تحلیلی ارتباط بین متغیرها، بررسی و فرضیات مورد مطالعه و تایید قرار گرفتند.

کلید واژه ها: اعتماد اجتماعی - اعتماد شخصی - اعتماد بین شخص - اعتماد درون گروهی - اعتماد برون گروهی -

اعتماد عام - اعتماد کلی

مقدمه:

یکی از مهمترین جنبه های روابط انسانی و اجتماعی در میان افراد، گروه ها، اقوام و ملتها اعتماد اجتماعی است. در تعریف اعتماد اجتماعی آمده است: «اعتماد یک احساس اجتماعی شامل پردازش اطلاعات راجع به دیگران است که به طور مستقیم مکانیسم های روانشناختی را به کار می اندازد» (CVETKOVICH - ۱۹۹۹)

در جریان تعاملات اجتماعی و کنشهای بین افراد و گروه های اجتماعی، اعتماد به عنوان یک مکانیسم روانشناختی - اجتماعی به عنوان شاخص اصلی سرمایه اجتماعی یا کارکرد های متعدد اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و روانشناختی خود نقش مهمی را در ایجاد، حفظ و استحکام نظم و همبستگی اجتماعی، مشارکت، تعاون و توسعه اجتماعی بر عهده دارد. همچنین اعتماد اجتماعی از عناصر مؤثر در پذیرش و همدلی اجتماعی محسوب می گردد که این خود زمینه سازگاری و همنوایی هر چه بیشتر اعضای جامعه را فراهم می سازد.

تعیین میزان مشروعیت و پذیرش برنامه ها و اهدافشان مد نظر قرار داده اند و از آنجاییکه اعتماد را تنها در یک بعد مد نظر قرار داده و به کمی سازی، سنجش و بررسی ارتباط آن با سایر متغیرهای اجتماعی پرداخته اند، معمولاً سطوح تحلیل شان نیز تنها محدود به همان بعد گردیده و نتیجتاً این تحلیلها از تعمیم پذیری محدود تری نیز برخوردارند.

چارچوب نظری:

در نظر نگارنده اعتماد دارای ساختار و پیوستاری است که شکل گیری آن براساس فرایندی روانشناختی - اجتماعی شکل می گیرد از اینرو اعتماد پدیده ایست چند بعدی که در سطوح مختلفی راد بر می گیرد؛ از یک طرف می توان آنرا در بعد فردی و روانشناختی افراد مورد بررسی قرار داده در سطح شخصیتی و روانشناختی، عناصر ذهنی و روانی اعتماد از دیدگاه روانشناسان می تواند شطرنج نظر قرار گیرد که هر یک از ایشان به پاره ای از این اجزا و عناصر پرداخته اند؛ به طوریکه برخی برگزیده و تجارب اولیه فرد در دوران کودکی بخصوص در ارتباط با مادر تاکید داشته اند و برخی نیز به وجود حسن ظن به عنوان یک خصیصه شخصیتی در شکل گیری اعتماد توجه نموده اند و عده ای نیز بر فرایندهای پردازش اطلاعات راجع به صلاحیت و پیش بینی پذیری رفتار دیگران و اهداف توجه داشته اند. از این رو در بعد روانشناختی می توان به سطح اعتماد شخصی TRUST

کاکس (1999 - Cox) از نظریه پردازان سرمایه اجتماعی با تاکید بر عامل اعتماد به عنوان شاخص سرمایه اجتماعی این نکته را خاطر نشان می سازد که در صورت وجود اعتماد در میان افراد اجتماعات، روابط اعضای خانواده، دوستان همسایگان، همکاران و اجتماعات موثر تر خواهد بود. در صورتیکه فقدان اعتماد با عدم پیروی از قوانین، رفتارهای ضد اجتماعی، جرم، خودکشی، خشونت و سایر مسائل اجتماعی همراه خواهد بود. از اینرو

گسترش شعاع اعتماد (trust radius) در یک جامعه موجب غنای سرمایه اجتماعی و به تبع آن کاهش اختلالات و نابسامانیهای روانی و اجتماعی می گردد.

اما نکته ای که در اینجا می تواند مورد توجه قرار بگیرد اینست که منظور از شعاع اعتماد چیست؟ آیا شعاع اعتماد تنها می تواند بعد شخصی و شخصیتی اعتماد را در بر بگیرد و یا بایستی به روابط بین شخصی، درون گروهی و حتی فراتر از آن به روابط برون گروهی و عام یعنی نسبت به کل ساختارهای جامعه تعمیم پیدا کند؟

آنچه که از بررسی متون مربوط به موضوع اعتماد بر می آید نشان دهنده آنست که مطالعات صورت گرفته بر روی این موضوع آنرا صرفاً به طور مجزا، یا به عنوان یک خصیصه روانشناختی در نظر گرفته اند یا به عنوان ویژگی ارتباطی بین افراد و یا به عنوان موضوع مورد علاقه سیاستمداران جهت

PERSONAL اشاره کرد که هم به عنوان یک ویژگی شخصیتی و هم نگرشی اجتماعی فرد نسبت به خود و دنیای پیرامون است که شناختها، احساسات، رفتار و اعمال او را متأثر ساخته، موجب تقویت فکری می گردد که افراد و امور جهان را قابل اعتماد می داند و نسبت به افراد با حسن ظن و خوشبینی برخورد می کند. در این حالت اشخاص می توانند اعتماد کننده (TRUSTOR) و اعتماد پذیر (TRUST WORTHY) محسوب شوند.

از دیگر سو می توان اعتماد را به عنوان یک ویژگی در سطح روابط بین فردی و گروه ها مورد توجه قرار داد که این بعد شامل حوزه روانشناسی اجتماعی گردیده و به تعاملات مبتنی بر اعتماد افراد توجه دارد به طوریکه پاره ای از نظریه پردازان به تحلیل عناصر موجود در جریان تعامل مبتنی بر اعتماد افراد پرداخته و شرایطی را که در آن اعتماد صورت می گیرد را به بحث نهشته اند. توصیف ما از اعتماد بین شخصی (Interpersonal trust) مفهومی است که در آن به رابطه مبتنی بر اعتماد حداقل دو نفر (اعتماد کننده TRUSTOR و فرد مورد اعتماد TRUSTEE) که همراه با احساسات مثبت و حسن ظن طرفین نسبت به یکدیگر باشد، معطوف می گردد. در اینحالت اعتماد به عنوان نوعی رفتار اجتماعی مبتنی بر ارزشها و هنجارهای اجتماعی خاص، پذیرفته شده توسط اشخاص که در روابط بین شخصی، درون گروهی و برون گروهی تجلی می یابد، در نظر گرفته می شود.

این سطح از اعتماد با دو سطح دیگر اعتماد در بعد جامعه شناختی یعنی اعتماد درون گروهی (in-group trust) شامل اعتماد نسبت به اعضای گروه خودی که خانواده و نزدیکان، همکیشان، اعضای قوم و ساکنین مرز مشخصی را در بر می گیرد و اعتماد برون گروهی (Out-group trust) که به منزله حسن ظن نسبت به همه افراد جامعه در روابط اجتماعی جدای از تعلق به گروه های قومی و قبیله ای و سازمانی در نظر گرفته می شود، ارتباط پیدا می کند و بالاخره در بعد کلان یا جامعه شناختی، به سطح عام اعتماد توجه می شود که در اینجا اعتماد نسبت به نظام ها و نهادهای کلان جامعه مد نظر قرار می گیرد. در این بررسی اعتماد عام یا تعمیم یافته (ed trustzgeneral) یک نوع سوگیری مبتنی بر اعتماد نسبت به اعیان اجتماعی خرده نظام های جامعه تعریف می شود. مفهوم سوگیری یا گرایش مختص نظام کنشگر اجتماعی است. سوگیری (orientation) کنشگر به اعیان مورد نظر، سازوکاری است که وضعیت کنش را تعیین می کند. مفهوم سوگیری دارای دو بعد شناختی و عاطفی است. بعد شناختی آن ناظر بر درک وجود شناختی و کار کردی اعیان است. اینکه کنشگر چگونه جوهر، ساخت، توانایی، کار کرد و فعلیت اعیان را می بیند و تشخیص می دهد و بعد عاطفی، اخلاقی (خوب، بد)، و دانایی (درست و غلط)، عین یا اعیان مورد نظر را ارزیابی می کند و چگونه نسبت به آنها چه به صورت ابزاری و اظهاری، مستقیم یا غیر مستقیم،

شخصی و اعتماد در سطح عام (بعد جامعه شناختی) رابطه وجود دارد.

در بعد روانشناسی اجتماعی بین اعتماد در سطح بین شخصی و اعتماد در سطح و در سطح درون گروهی و برون گروهی رابطه وجود دارد.

- در بعد جامعه شناختی بین اعتماد در سطح درون گروهی و اعتماد در سطح برون گروهی رابطه وجود دارد.

- در بعد جامعه شناختی بین اعتماد در سطح درون گروهی و اعتماد در سطح عام رابطه وجود دارد.

- در بعد جامعه شناختی بین اعتماد در سطح برون گروهی و اعتماد در سطح عام رابطه وجود دارد. - و در مجموع بین اعتماد کلی و هر یک از سطوح اعتماد رابطه وجود دارد.

- در بعد جامعه شناختی بین اجزاء اعتماد عام رابطه وجود دارد.

تحلیل یافته ها:

طبق نتایج حاصل از جدول شماره ۲ ضرایب همبستگی بین اجزاء اعتماد شخصی بین اجزاء سه گانه اعتماد در سطح شخصی به عنوان یک نگرش اجتماعی شامل جزء شناختی جزء عاطفی و جزء رفتاری همبستگی مثبت و معناداری مشاهده می شود، به طوریکه؛ در مجموع چنین می توان نتیجه گرفت که چنانچه شخص

سطح بین شخصی با سایر سطوح و ابعاد اعتماد.

- در بعد جامعه شناختی تعیین ارتباط بین اعتماد در سطح تعمیم یافته (عام) با سایر سطوح و ابعاد اعتماد.

- تعیین ارتباط بین اجزاء اعتماد عام

- در بعد روانشناسی اجتماعی تعیین ارتباط بین اعتماد درون گروهی با سایر ابعاد و سطوح اعتماد.

- در بعد روانشناسی اجتماعی تعیین ارتباط بین اعتماد برون گروهی با سایر ابعاد و سطوح اعتماد.

- تعیین ارتباط بین اعتماد کلی و درکی از سطوح اعتماد.

فرضیات یا سوالات تحقیق:

- در بعد روانشناختی بین اجزاء اعتماد در سطح شخصی رابطه وجود دارد.

- در بعد روانشناختی بین اعتماد در سطح شخصی و

اعتماد در سطح بین شخصی (در بعد روانشناسی اجتماعی) رابطه وجود دارد.

- در بعد روانشناختی بین اعتماد در سطح شخصی و اعتماد در سطح عام (بعد جامعه شناختی) رابطه وجود دارد.

- در بعد روانشناختی بین اعتماد در سطح شخصی و اعتماد در سطح درون گروهی و برون گروهی (بعد جامعه شناختی)

رابطه وجود دارد.

- در بعد روانشناسی اجتماعی بین اعتماد در سطح بین

احساسی	جزء رفتاری	جزء عاطفی	جزء شناختی	بر احساسی
Spearman rho	Correlation Coefficient	۲۷۶	۱،۰۰۰	جزء شناختی
	Sig. (2-tailed)	
	N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
جزء عاطفی	Correlation Coefficient	۲۷۶	۱،۰۰۰	۲۸۱
	Sig. (2-tailed)
	N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
جزء رفتاری	Correlation Coefficient	۲۸۱	۱،۰۰۰	۲۸۱
	Sig. (2-tailed)
	N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
احساسی	Correlation Coefficient	۲۷۶	۲۷۶	۱،۰۰۰
	Sig. (2-tailed)
	N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

correlation is significant at the .01 level (2-tailed)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. error of The estimate
۱	۲۷۷	۲۳۵	۲۳۴	۲،۸۹
۱	۲۷۷	۲۳۵	۲۳۴	۲،۸۹
۲	۹۳۵	۸۷۳	۸۷۳	۲،۲۹
۲	۹۳۵	۸۷۳	۸۷۳	۲،۲۹
۳	۱،۰۰۰	۱،۰۰۰	۱،۰۰۰	۱،۳۳E-۰۷

a Predictors: (constant) COGNITIVE

b Predictors: (constant) COGNITIVE EMOTIONAL

c Predictors: (constant) COGNITIVE EMOTIONAL BEHAVIORAL

طبق نتایج حاصله از (جدول شماره ۴ ضرایب همبستگی بین اجزاء اعتماد عام) ارتباط مثبت و معنا داری بین تمامی اجزاء اعتماد عام از اعیان اجتماعی خرده نظامهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی وجود دارد.

برداشت مثبت یا منفی نسبت به اعتماد پذیری دیگران داشته باشد از نظر عاطفی نیز احساسی مثبت یا منفی نسبت به اعتماد پذیری ایشان داشته و متعاقبا آمادگی بیشتری برای اقدام به اعتماد یا عدم اعتماد نسبت به ایشان خواهد داشت.

و بالاخره هر یک از اجزاء مزبور با متغیر اعتماد شخصی نیز دارای ارتباط مثبت و قوی می باشند، بدین ترتیب که: همانگونه که مشخص است بیشترین میزان همبستگی مربوط به جزء شناختی می باشد، یعنی که بیشترین ارتباط را با سطح اعتماد شخصی بر عهده دارد، دانش، اطلاعات و برداشت فرد در ارتباط با اعتماد پذیری دیگران است.

جدول ضرایب رگرسیونی مربوط به اجزاء اعتماد شخصی (جدول شماره ۳) نیز این نتایج را تایید می کند. از این رو می توان چنین نتیجه گرفت که نقش پنداشتها و باورهای اشخاص نسبت به اعتماد پذیری دیگران قابل توجه و

درخور اهمیت می باشد. بخشی از این پنداشتها حاصل تجارب و دریافتهای فرد از محیط و عواملی نظیر احساس امنیت می باشد و قسمتی نیز به ساختار ذهنی و روانی فرد که در جریان رشد شکل گرفته بر می گردد.

جدول شماره ۲ ضرایب همبستگی بین اجزاء اعتماد شخصی (جزء شناختی - عاطفی - رفتاری)

ضرایب RSQURE مربوط به اجزاء اعتماد عام نشان می دهد که جزء سیاسی به طور مستقل ۷۲ درصد تغییرات اعتماد عام را پیش بینی می کند. این به تاثیر و اهمیت عوامل و شرایط سیاسی و نحوه عملکرد و فعالیت نهادهای کلان جامعه از جمله دولت و احزاب سیاسی در شکل گیری اعتماد عام و تعمیم آن اشاره دارد. ضریب بتای استاندارد شده برای این متغیر ۰/۸۴۶ بدست آمده است. وقتی جزء فرهنگی نیز بدان اضافه می گردد ۸۹ درصد تغییرات در اعتماد عام بوسیله این دو متغیر توجیه می گردد که در اینجا با افزایش ۱۷ درصدی مواجه می شویم. در آنصورت ضریب بتا برای جزء سیاسی به ۰/۶۱۱ و برای جزء فرهنگی به ۰/۴۸۳ می رسد. با اضافه شدن جزء اقتصادی به دو متغیر قبلی ۱۰۰ درصد تغییرات متغیر اعتماد عام بوسیله این سه متغیر قابل توجیه می گردد. در اینحالت ضرایب بتا برای جزء سیاسی ۰/۳۲۵ جزء اقتصادی ۰/۳۹۳ و برای جزء فرهنگی ۰/۴۰۶ به دست می آید.

جداول ۳ مربوط به مدل رگرسیونی اجزاء اعتماد شخصی:

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. error of The estimate
۱	.۸۴۶	.۷۱۶	.۷۱۶	۴.۲۲
۱	.۸۴۶	.۷۱۶	.۷۱۶	۴.۲۲
۲	.۹۴۱	.۸۹۴	.۸۹۴	۲.۸۵
۲	.۹۴۱	.۸۹۴	.۸۹۴	۲.۸۵
۳	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰
۳	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۱.۰۰۰	۰.۰۰

همانطور که مشاهده می گردد بیشترین میزان همبستگی به ترتیب مربوط به ۳ جزء سیاسی و اقتصادی و فرهنگی می باشد. به طوریکه این متغیرها هم با یکدیگر و هم در ارتباط با اعتماد عام بیشترین همبستگی را در میان سایر متغیرها نشان می دهند. این بدین معنی است که افزایش یا کاهش در سطح اعتماد عام در ارتباط مستقیم با افزایش یا کاهش اعتماد به اعیان خرده نظامهای اقتصادی و سیاسی و فرهنگی می باشد.

جدول شماره ۴ - ضرایب همبستگی بین اجزاء اعتماد

تعمیم یافته (سیاسی - فرهنگی - اجتماعی - اقتصادی)

اعتماد عام	جزء اقتصادی	جزء اجتماعی	جزء فرهنگی	جزء سیاسی	تعمیم یافته	
Correlation Coefficient	.۵۵۰	.۲۲۲	.۴۴۸	۱.۰۰۰	.۸۴۶	
Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰		.۰۰۰	
N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	
جزء فرهنگی	Correlation Coefficient	.۲۸۱	۱.۰۰۰	.۴۴۸	.۷۲۴	
Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	
N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	
جزء اجتماعی	Correlation Coefficient	.۲۱۳	۱.۰۰۰	.۲۸۱	.۳۶۱	
Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	
N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	
جزء اقتصادی	Correlation Coefficient	.۳۶۱	.۲۱۳	.۲۸۱	۱.۰۰۰	.۷۲۴
Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	
N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	
اعتماد عام	Correlation Coefficient	.۳۶۱	.۲۸۱	.۲۱۳	۱.۰۰۰	.۷۲۴
Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	
N	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	

correlation is significant at the .01 level (2-tailed)

طبق جدول شماره ۵ مربوط به مدل رگرسیونی اجزاء اعتماد عام

هر چه از سطح پایین تر اعتماد یعنی اعتماد در سطح شخصی به سطوح بالاتر یعنی اعتماد بین شخصی و از آنجا به سطح اعتماد عام سیر می کنیم شاهد کاهش منظمی در میزان اعتماد افراد می باشیم. این ما را به نوعی قانونمندی در بحث ساختار اعتماد رهنمون می سازد. اینکه وجود عوامل و متغیرهای مداخله گر بسیاری؛ در سطح عام وجود شرایط و عوامل اقتصادی - سیاسی - اجتماعی و فرهنگی موجود یا پیشین از قبیل بحرانهای مختلف و حتی عواملی

همچون جنسیت، شغل و تحصیلات، تاهل و مجرد و می توانند به عنوان عوامل تاثیر گذار محسوب شوند. آنچه از پیشینه تحقیق در این زمینه برداشت می گردد؛ اینکه وجود یا عدم وجود سرمایه اجتماعی، چگونگی تعاملات اظهاری در جامعه، وجود یا عدم وجود احساس امنیت وجود یا عدم وجود تعهد، میزان دگر خواهی، میزان مقبولیت اجتماعی، احساس بی عدالتی توزیعی، میزان تحرک فیزیکی و روانی افراد در جامعه و بسیاری از عوامل دیگر می توانند در این زمینه مؤثر باشند.

جدول شماره ۱ - ضرایب همبستگی بین متغیرها در

شهرستان سنندج

A Predictors: (constant) POLITICAL
B Predictors: (constant) POLITICAL
CULTURAL
C Predictors: (constant) POLITICAL
CULTURAL ECONOMIC

آنچه از اطلاعات حاصل از محاسبه ضرایب همبستگی اسپیرمن (جدول مربوط به همبستگی بین متغیرها - جدول شماره ۱) حاصل آمده بیانگر آنست که ارتباط مستقیم و معناداری بین کلیه متغیرهای مورد بررسی "سطوح اعتماد" وجود دارد.

نکته قابل ذکر اینکه هر جامعه ای از پروفیل (profile)

اعتماد اجتماعی مختص به خود برخوردار است. این بدین معنی است که گاه پیوستار اعتماد متأثر از شرایط و عوامل گوناگون اشکال مختلفی به خود گرفته و تبعاً دارای تفسیر خاصی نیز خواهد بود. نتایج ضرایب (Rsquare) نشان می دهند که هر یک از سطوح اعتماد

درصدی از تغییرات سطوح دیگر را توجیه و پیش بینی می کند. اگر چه این درصدها در اکثر موارد چندان زیاد و قابل توجه نمی باشند که این به نقش و تاثیر عوامل و متغیرهای مداخله گری مربوط می شود که در این تحقیق بدان پرداخته نشده است. اما آنچه که از توصیف دادهها در بخش قبلی بر می آید اینکه

که در سطح اعتماد شخصی، در سطح اعتماد برون گروهی، در سطح اعتماد کلی بین گروه های سنی تفاوت معناداری وجود دارد. با این توضیح که؛ در سطح اعتماد شخصی میانسالان (۳۶ - ۵۰) بیشتر از جوانان (۲۰ - ۳۵ سال) دارای اعتماد هستند. می توان این تفاوت را این چنین تبیین کرد که معمولا نگرشهای افراد میانسال نسبت به جوانان از ثبات بیشتری برخوردار بوده و بالعکس جوانان به دلیل روحیه جوانی و حساسیت بیشتر نسبت به تغییرات این دوره از زندگی کمتر اعتماد پذیر و اعتماد کننده می باشند. در سطح برون گروهی سالمندان (۶۵ - ۵۱ سال) نسبت به جوانان (۲۰ - ۳۵ سال) دارای اعتماد بیشتری هستند. به نظر می رسد سالمندان به دلیل تجارب بیشتر و تحرک فیزیکی و روانی که در طول زندگی داشته اند و ارتباطی که با اقوام، گروه ها و مردمان مختلف داشته اند باعث گردیده، از اعتماد بیشتری نسبت به جوانان در این سطح برخوردار باشند. در سطح اعتماد کلی نیز میانسالان از میزان اعتماد بیشتری نسبت به جوانان برخوردارند.

بر اساس نتایج حاصل در کلیه سطوح اعتماد تفاوت معناداری در میان افراد با تحصیلات مختلف مشاهده می گردد. بدین ترتیب که؛ میزان اعتماد شخصی، بین شخصی، برون گروهی و اعتماد کلی در میان افراد با سطح تحصیلات لیسانس بالاتر از سایر گروه های باشد

اعتماد کلی	اعتماد عام	برونگروهی	برونگروهی	بین شخصی	شخصی	سطوح اعتماد	Speciman rho
۶۱۵	۲۰۵	۳۱۱	۲۱۶	۲۹۸	۱,۰۰۰	اعتماد شخصی	
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	Sig (۲-tailed)	
۴۰۰	۴۰۰	۳۶۴	۳۶۴	۴۰۰	۴۰۰	N	
۶۲۵	۱۹۲	۲۰۹	۲۱۲	۲۹۸	۱,۰۰۰	بین شخصی	
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	Sig (۲-tailed)	
۴۰۰	۴۰۰	۳۶۴	۳۶۴	۴۰۰	۴۰۰	N	
۵۶۶	۲۹۲	۲۱۹	۲۱۲	۲۱۶	۱,۰۰۰	برونگروهی	
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	Sig (۲-tailed)	
۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	N	
۵۹۳	۲۶۵	۲۰۹	۲۱۹	۳۱۱	۱,۰۰۰	اعتماد عام	
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	Sig (۲-tailed)	
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	Sig (۲-tailed)	
۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	۳۶۴	N	
۶۶۶	۱,۰۰۰	۲۶۵	۲۱۲	۲۰۵	۱,۰۰۰	اعتماد کلی	
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	Sig (۲-tailed)	
۴۰۰	۴۰۰	۳۶۴	۳۶۴	۴۰۰	۴۰۰	N	
۱,۰۰۰	۶۶۶	۵۹۳	۵۶۶	۶۲۵	۶۱۵	اعتماد کلی	

همچنین در بررسی ارتباط بین متغیرهای زمینه ای و هر یک متغیرهای اصلی نتایجی به شرح ذیل به دست آمد:

- میزان اعتماد عام مردان کمتر از زنان است و زنان با اعتماد بیشتری نسبت به اعیان اجتماعی خرده نظامهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، و اجتماعی دارند. در سایر سطوح اعتماد تفاوت معناداری مشاهده نگردید.

- تفاوت معناداری در خصوص میزان اعتماد در سطوح مختلف در میان گروه های سنی مشاهده گردید. بدین ترتیب

با نگاهی ساختارمند به اعتماد در جوامع مختلف می توان تصویر کاملی از این حیث بدست آورد که قابل انطباق با سایر پدیده های اجتماعی از جمله مشارکت پذیری، تعلق، تعهد، همدلی اجتماعی، سرمایه و سلامت اجتماعی و خواهد بود. این به ما کمک می کند تا در تحلیل هایمان با نگرشی جامع تاثیر و تاثرات عوامل در سطوح خرد و کلان را مد نظر قرار داده به درک درستی از واقعیت اعتماد دست یابیم.

الگوی پیشنهادی ساختار اعتماد در این تحقیق الگویی سیال بوده که قادر به شناخت و تفکیک اعتماد در سطوح، ابعاد و اجزاء مختلف بوده که می تواند در هر جامعه ای نتایج مختص به خود را با توجه به بافت و ساختار آن جامعه در پی داشته باشد. اگر در این مدل این پیش فرض آرمانی را پذیریم که در اثر تعامل و کار کرد مناسب بین نظام شخصیتی و نظام جامعه ای اعتماد متقابل از سطح خرد به کلان و بالعکس قابل پیش بینی خواهد بود، به طوریکه یکی موجود و دیگری زمینه ساز و تقویت کننده خواهد

بود. آنگاه در نمونه های واقعی، این ساختار قابلیت انعطاف یافته و با نگاهی آسیب شناسانه امکان تفسیر متناسب با سایر شرایط و عوامل را پیدا خواهد کرد.

منابع:

- در ذیل به مهمترین منابع فارسی و انگلیسی که در ارتباط با موضوع بدانها استناد جسته ایم، اشاره می کنیم.

- میزان اعتماد در سطوح شخصی، برون گروهی و کلی در میان گروه های شغلی دارای تفاوت معنا داری می باشد، بدین ترتیب که: افراد شاغل در بخش خدماتی، کارگری و بیکاران از جمله افرادی هستند که از اعتماد کمتری نسبت به سایر مشاغل برخوردارند. شاید این ناشی از احساس ناامنی شغلی و شرایط سخت کاری این قشر از افراد باشد.

- براساس نتایج این آزمون در تمامی سطوح اعتماد متاهلین نسبت به مجردها از اعتماد بیشتری برخوردار می باشند. اینکه چه عاملی باعث این تفاوت می گردد شاید بتوان این چنین تبیین کرد که ازدواج همواره با نوعی احساس تعلق و تعهد درونی و بیرونی همراه است که بر اساس تحقیقات (عظیمی هاشمی ۵۱، ۸۰) مبنای تعهد در میان افراد همان اعتماد ایشان می باشد از اینرو طبیعی به نظر می رسد که در میان متاهلین میزان اعتماد بالاتر از مجردین باشد.

نتیجه:

آنچه که از نتایج این بررسی بر می آید اینکه اعتماد پدیده ای روانی و اجتماعی است که می تواند آنرا دارای ساختاری فرض کرد که از اجزاء سطوح و ابعاد بهم پیوسته ای تشکیل گردیده که تعاملات بین این عناصر تحت تاثیر تجارب فردی در سطح نظام شخصیتی و متاثر از عوامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در جامعه شکل یافته، و می تواند دچار تغییر و دگرگونی گردد.

- آیزن ، ایساک ، نگرشها، شخصیت و رفتار . مترجم جعفر نجفی زند ، نشر دانا، تهران . ۱۳۷۴
- آیزن ، ایساک ، نگرشها، شخصیت و رفتار . مترجم جعفر نجفی زند ، نشر دانا، تهران . ۱۳۷۴
- اتکینسون ، ریچارد و دیگران زمینه روانشناسی هیلگارد ، ترجمه حسن رفیعی ، تهران انتشارات ارجمند . . ۱۳۸۰
- اتکینسون ، ریچارد و دیگران زمینه روانشناسی هیلگارد ، ترجمه حسن رفیعی ، تهران انتشارات ارجمند . . ۱۳۸۰
- از کیا ، مصطفی . مقدمه ای بر جامعه شناسی روستایی ، نشر موسسه اطلاعات ، چاپ دوم، تهران . ۱۳۷۰
- از کیا ، مصطفی . مقدمه ای بر جامعه شناسی روستایی ، نشر موسسه اطلاعات ، چاپ دوم، تهران . ۱۳۷۰
- بهزاد ، داود . بررسی میزان اعتماد اجتماعی در استان کردستان ، اداره کل فرهنگ و ارشاد استان کردستان . ۱۳۸۱
- بهزاد ، داود . بررسی میزان اعتماد اجتماعی در استان کردستان ، اداره کل فرهنگ و ارشاد استان کردستان . ۱۳۸۱
- چلبی ، مسعود . جامعه شناسی نظم ، نشر نی . ۱۳۷۵
- چلبی ، مسعود . جامعه شناسی نظم ، نشر نی . ۱۳۷۵
- فوکویاما ، فرانسیس ، پایان ظنم ، ترجمه دکتر غلام عباس توسلی ، نشر ایرانیان . ۱۳۷۹
- فوکویاما ، فرانسیس ، پایان ظنم ، ترجمه دکتر غلام عباس توسلی ، نشر ایرانیان . ۱۳۷۹
- علوی ، بابک . سرمایه اجتماعی و توسعه مرکز اسناد ملی ایران ، اول ، تهران . ۱۳۷۵
- علوی ، بابک . سرمایه اجتماعی و توسعه مرکز اسناد ملی ایران ، اول ، تهران . ۱۳۷۵
- هنری ماسن . پاول و دیگران رشد و شخصیت کودک ، WWW.Irandoc.com
- هنری ماسن . پاول و دیگران رشد و شخصیت کودک ، WWW.Irandoc.com
- کلن ، جیمز ، بنیادهای نظریه اجتماعی ، ترجمه منوچهر صبوری ، نشر نی ، تهران . ۱۳۷۷
- کلن ، جیمز ، بنیادهای نظریه اجتماعی ، ترجمه منوچهر صبوری ، نشر نی ، تهران . ۱۳۷۷
- گلدنر ، آنتونی . جامعه شناسی ، ترجمه منوچهر صبوری ، نشر نی ، ۱۳۷۷
- گلدنر ، آنتونی . جامعه شناسی ، ترجمه منوچهر صبوری ، نشر نی ، ۱۳۷۷
- Lundasen , Susanne. " Can we trust the measurement of trust ? 2001 copy right by American political science association.
- Castelfranghi, Cristiano & Falcone , Rino. " Principles of trust for mas : cognitive anatomy, social importance , and quantification" national research council -institute of psychology roma- italy.
- Cvetkovich, George T . " Trust and confidence research" western institute for social research , 1999.[WWW.AC.WWU.EDU/- WISRY2K/ TRUST.HTM]
- Roderick M.Karmer:- Trust Rules for Trust Dilemmas: How Decision Makers Think and Act in the shadow of doubt ,2001. www.Springer link Lecture Notes in Artificial Intelligence 2246 .htm.
- USLANER, E.M. THE MORAL FOUNDATION OF TRUST,cambridge uniuersity press, 2000.
- bellingham,wa .A Dual-mode of cooperation in risk manegement article 2000 (source internet).